

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29.11.1989, sp. zn. Czf 2/89, ECLI:CZ:NS:1989:CZF.2.1989.1

Číslo: 2/1990

Právní věta: Jestliže je v občanském soudním řízení o přezkoumání rozhodnutí orgánů důchodového zabezpečení, vydaného ve věci důchodové, uváděna v odvolání nová skutečnost nebo nový důkaz (§ 205 odst. 2 o. s. ř.), jejichž vliv na rozhodnutí ve věci nelze jednoznačně vyloučit, odvolací soudbuď zruší rozhodnutí soudu prvního stupně s poukazem na ustanovení § 221 odst. 1 o.s.ř. (i když tu nejde o žádný z příkladmo uvedených předpokladů pod písmeny a/ až d/ tohoto ustanovení), anebo postupuje podle ustanovení § 213 odst. 3 o.s.ř. (především v těch případech, v nichž by nic jiného kromě nově uváděné skutečnosti nebo důkazu nebránilo potvrzení rozhodnutí soudu prvního stupně).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 29.11.1989

Spisová značka: Czf 2/89

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Přezkum správních rozhodnutí, Řízení před soudem, Rozhodnutí soudu

Předpisy: 99/1963 Sb. § 205

§ 213

§ 221

§ 244

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozhodnutím Úřadu důchodového zabezpečení v Praze z 19. 4. 1988 byl navrhovateli odňat od 22. 4. 1988 invalidní důchod 1773 Kčs a současně mu byl přiznán částečný invalidní důchod 927 Kčs s odůvodněním, že podle posudku posudkové komise sociálního zabezpečení ONV v Karviné z 29. 2. 1988 není navrhovatel již plně invalidní, ale jen částečně invalidní.

V opravném prostředku proti tomuto rozhodnutí navrhovatel uváděl, že jeho zdravotní stav způsobuje, že není schopen jakéhokoli soustavného zaměstnání, že nepracuje ze zdravotních důvodů, má za to, že je plně invalidní, a proto se domáhal, aby po přezkoumání jeho zdravotního stavu posudkovou komisí sociálního zabezpečení KNV byl mu ponechán invalidní důchod.

Zdravotním stavem navrhovatele se potom zabývala posudková komise sociálního zabezpečení příslušného krajského národního výboru (a to ve dnech 20. 7. 1988 a 19. 10. 1988) a dospěla k tomu, že navrhovatel je schopen vykonávat soustavné zaměstnání, a to dlouhodobě lehkou fyzickou práci a

krátkodobě i práci středně namáhavou; je schopen vykonávat svoje dosavadní zaměstnání racionalizátora, jakož i další zaměstnání (např. obsluhovat výměníky, čerpadla ve vodním hospodářství, pracovat ve výdejních materiálu, popřípadě pracovat jako značkař materiálu nebo jako vzorkař, jakož i obsluhovat po zapracování málo náročné obráběcí stroje). V posudku uvedené komise se dále konstatovalo, že v těchto zaměstnáních nehrozí navrhovateli nebezpečí zhoršení zdravotního stavu a že je schopen dojíždět do zaměstnání prostředky hromadné dopravy. Po vyšetření navrhovatele (včetně vyšetření spiroergometrického) posudková komise sociálního zabezpečení Severomoravského krajského národního výboru konstatovala u navrhovatele vleklou ischemickou chorobu srdeční, které je kompenzovaná a bez odezvy, poúrazovou slepotu pravého oka a vleklý bolestivý páteřní syndrom postihující bederní úsek páteře bez jakýchkoli kořenových příznaků a normální elektrofyziologický nále; o vředové chorobě navrhovatele komise uvedla, že je bez potíží. Komise dále konstatovala, že u navrhovatele nebyla zjištěna choroba z povolání. V doplňujícím posudku komise sociálního zabezpečení Severomoravského krajského národního výboru z 19. 10. 1988 bylo rovněž uvedeno, že komise je toho názoru, že v předchozím uznání plné invalidity navrhovatele v roce 1985 byla nesprávně nadhodnocena závažnost navrhovatelova zdravotního stavu.

Z uvedených zjištění ohledně zdravotního stavu navrhovatele a jeho důsledků pro posouzení invalidity navrhovatele vycházel krajský soud v Ostravě, který svým usnesením z 9. 11. 1988 čj. 15 C 157/88-13 potvrdil rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení v Praze z 19. 4. 1988 č. 420 904 420. Soud prvního stupně dospěl na podkladě zjištění vyplývajících z uvedených posudků posudkové komise sociálního zabezpečení Severomoravského KNV k závěru, že navrhovatel je jen částečně invalidní ve smyslu ustanovení § 25 odst. 4 písm. b) dříve platného zákona č. 121/1975 Sb., a byl proto toho názoru, že rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení v Praze, týkající se navrhovatele, je věcně správné.

V odvolání proti usnesení soudu prvního stupně navrhovatel uváděl, že vyšetření, která byla provedena před podáním posudku posudkové komise sociálního zabezpečení Severomoravského krajského národního výboru, pokládá za povrchní, protože byla provedena pouze ambulantně. Dožadoval se provedení nového vyšetření při hospitalizaci ve zdravotnickém zařízení. Uváděl také, že nadále nepracuje, neboť je přesvědčen, že je plně invalidní. Navrhovatel předložil ke spisu jednak lékařskou zprávu neurologického oddělení nemocnice v O. z 15. 12. 1988, kde byl hospitalizován od 6. 12. 1988 do 15. 12. 1988, a dále také další lékařské potvrzení z 22. 2. 1989. Uvedená zpráva neurologického oddělení obsahovala vedle lékařské diagnózy také závěr o „nutném trvalém šetření páteře před soustavnou pracovní zátěží“ navrhovatele.

O odvolání navrhovatele rozhodl Nejvyšší soud České socialistické republiky dne 28. 3. 1989 usnesení sp. zn. 11 Co 65/89 tak, že usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Byl toho názoru, že soud prvního stupně nepochybil, když svým rozhodnutím, proti němuž navrhovatel podal odvolání, potvrdil rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení v Praze, kterým byl navrhovateli odňat invalidní důchod a přiznán částečný invalidní důchod. Odvolací soud již další doplnění dokazování neprováděl. V odůvodnění svého usnesení odvolací soud uvedl, že rozhodnutí ve věci invalidního důchodu je závislé především na lékařském posouzení, k němuž je ze zákona povolána příslušná posudková komise sociálního zabezpečení, přičemž odvolací soud neměl pochybností o správnosti posudků této komise Severomoravského krajského národního výboru z 20. 7. 1988 a z 19. 10. 1988, které byly provedeny na podkladě zdravotní dokumentace, po opětovném přešetření zdravotního stavu navrhovatele, a v závěrech posudku bylo přesně stanoveno, v jakých směrech je pracovní schopnost navrhovatele omezena a jaká konkrétní zaměstnání tomuto omezení odpovídají. Dospěl proto odvolací soud k závěru, že je-li navrhovatel schopen vykonávat dlouhodobě lehkou fyzickou práci bez nebezpečí zhoršování svého zdravotního stavu výkonem takových prací, nesplňuje podmínky plné invalidity, nýbrž jen částečné invalidity.

Stížnost pro porušení zákona, kterou proti uvedenému usnesení odvolacího soudu podal generální prokurátor ČSSR, vytykala především, že se odvolací soud nezabýval zprávou neurologického oddělení nemocnice v O. z 15. 12. 1988, kterou navrhovatel předložil spolu s odvoláním proti usnesení soudu prvního stupně. V této zprávě byl totiž zdravotní stav navrhovatele hodnocen (zejména ohledně onemocnění páteře) částečně odlišně od posudků posudkové komise sociálního zabezpečení Severomoravského KNV, z něhož vycházel jako z rozhodujícího důkazu soud prvního stupně. Proto se ve stížnosti pro porušení zákona poukazovalo na to, že bylo povinností odvolacího soudu, aby se zabýval objasněním této skutečnosti, a to buď sám, anebo uložení této povinnosti soudu prvního stupně. po zrušení jeho rozhodnutí.

Nejvyšší soud ČSSR rozhodl o této stížnosti pro porušení zákona tak, že zrušil uvedené usnesení odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

V této důchodové věci bylo rozhodující okolností posouzení správnosti úvahy Úřadu důchodového zabezpečení (obsažené v přezkoumávaném rozhodnutí) o tom, zda byly nebo nebyly u navrhovatele splněny zákonné předpoklady plné invalidity, jak byly v době rozhodování uvedeného orgánu stanoveny v ustanovení § 25 odst. 3 dříve platného zákona č. 121/1975 Sb. Podle tohoto ustanovení byl pracující plně invalidní, jestliže pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav byl neschopen jakéhokoli zaměstnání nebo by výkon takového zaměstnání vážně zhoršil jeho zdravotní stav anebo by byl schopen soustavného výkonu jen zcela nepřiměřeného zaměstnání ve vztahu k zaměstnání dosavadnímu, popřípadě by mohl soustavné zaměstnání vykonávat jen za zcela mimořádných podmínek.

Jestliže měl soud při přezkoumání správnosti rozhodnutí uvedeného orgánu důchodového zabezpečení vycházet ve smyslu ustanovení § 244 odst. 1 o. s. ř. z ustanovení § 205 odst. 2, § 211 a § 221 o. s. ř., potom bylo nutné ke splnění zákonných předpokladů rozhodovat na základě skutečného stavu věci (§ 153 odst. 1 o. s. ř.) a podle stavu v době vyhlášení rozhodnutí (§ 167 odst. 2 a § 154 odst. 1 o. s. ř.) především provést objasnění toho, zda navrhovatelem uvedená a lékařskou zprávou dokládaná nová skutečnost, týkající se stavu onemocnění jeho páteře, ovlivňuje nebo neovlivňuje předchozí lékařské závěry posudkových komisí sociálního zabezpečení.

Přitom bylo třeba mít na zřeteli, že navrhovatelem předložená lékařská zpráva byla vypracována těsně po hospitalizaci navrhovatele v nemocnici, k níž došlo pro rozhodnutí soudu prvního stupně, a že obsahovala závěr, který v předchozích posudcích posudkových komisí sociálního zabezpečení nebyl podrobněji rozebírán a charakterizován, a to, že u navrhovatele je „nutné trvalé šetření celé páteře před soustavnou pracovní zátěží“

Tato okolnost neměla být odvolacím soudem pominuta a v odvolacím řízení bylo třeba brát zřetel i na to, aby opodstatněnost navrhovatelem uvedené nové skutečnosti (o níž byl předložen i nový důkaz) byla přesvědčivě objasněna provedením odpovídajících důkazů ke zjištění skutečného stavu věci. Bylo potom na odvolacím soudu, aby postupoval buď podle ustanovení § 221 odst. 1 o. s. ř. (které jen příkladmo uvádí pod písmeny a/ až d/ obvyklé důvody pro zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně odvolacím soudem, nejsou-li podmínky pro jeho potvrzení, v daném případě ve smyslu ustanovení § 249 odst. 1, věta druhá, o. s. ř.), anebo podle ustanovení § 213 odst. 2 o. s. ř. (především v těch případech, v nichž by nic jiného kromě nově uváděné skutečnosti nebo důkazu nebránilo potvrzení rozhodnutí soudu prvního

Protože takto odvolací soud v této věci nepostupoval, porušil svým postupem v řízení a svým rozhodnutím zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1, § 153 odst. 1, § 154 odst. 1, § 205 odst. 2, § 211, § 219, § 221 odst. 1 a § 224 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 25 odst. 3 dříve platného

zákona č. 121/1975 Sb.

Bylo proto usnesení odvolacího soudu, proti němuž byla podána stížnost pro porušení zákona, zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí s tím, aby vycházel z právního názoru Nejvyššího soudu ČSSR, jímž je vázán (§ 243 odst. 1 o. s. ř.).